

KORXONADA INNOVATSIYANING MOHIYATI VA UNING ASOSIY TUSHUNCHALARI

Sodiqova Nigora To'rayevna

Osiyo Xalqaro Universiteti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11672717>

Annotatsiya. Ushbu maqolada korxonada innovatsiyaning mohiyati va uning asosiy tushunchalari to'g'risida ma'lumotlar keltirilgan. Bu bo'yicha tegishli tahlillar amalga oshirilgan.

Kalit so'zlar: innovatsiya, texnologiyalar, innovatsion faoliyat, radikal.

THE ESSENCE OF INNOVATION IN THE ENTERPRISE AND ITS MAIN CONCEPTS

Abstract. This article provides information on the essence of innovation in the enterprise and its main concepts. Relevant analyzes have been carried out.

Key words: innovation, technologies, innovative activity, radical.

СУЩНОСТЬ ИННОВАЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИИ И ЕЕ ОСНОВНЫЕ ПОНЯТИЯ.

Аннотация. В статье представлена информация о сущности инновации на предприятии и ее основных понятиях. Проведены соответствующие анализы.

Ключевые слова: инновации, технологии, инновационная деятельность, радикал.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida rivojlanishning bosqichma-bosqich o'tish davrida davlatning ilmiy texnika siyosati mohiyati shuki, u respublika ichki talabini tez qondiradigan, jahon bozorida raqobatbardosh bo'la oladigan, iqtisodiyot tarmog'larini tubdan yangilanishiga imkon beradigan ilmiy va texnologik tadqiqotlarga ko'maklashishdan iboratdir.

O'zbekiston Respublikasi Sobiq Prezidenti I.A.Karimov "O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari" kitobida "O'zbekiston innovatsion rivojlanish turining hozirgi zamon modeliga o'tish uchun hamma zarur sharoitlarga ega. Bu model vujudga keltirilgan ilmiy-texnikaviy salohiyatdan keng va samarali foydalanishga, fundamental va amaliy fanning yutuqlarini, chuqur ilm talab qiladigan texnologiyalarni amaliyotga keng joriy etishga, yuqori malakali, iqtidorli ilmiy kadrlar sonini ko'paytirishga asoslanadi. Bu mamlakatimiz jahondagi iqtisodiyoti va sanoati rivojlangan davlatlar qatoriga kirib borishining zarur sharti va mustahkam poydevori bo'lib xizmat qiladi"¹ deb ta'kidlagan edi.

Darhaqiqat XXI asr boshida shu narsa ma'lum bo'ldiki, ilmiytexnik rivojlanish darajasi va innovatsion muhit (ilm-fan, ta'lim, yangi texnologiyalarning mahalliy va jahon bozorlari) barqaror iqtisodiy o'sishga asos bo'lishi mumkin ekan. Yurtboshimiz mamlakatimizdagi innovatsion o'zgarishlarga e'tibor qilib, "...ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, texnik yangilash va diversifikatsiya qilish, innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish – O'zbekiston uchun inqirozni bartaraf etish va jahon bozorida yangi marralarga chiqishning ishonchli yo'lidir"² deb, respublikamizda bugungi kunda amalga oshirilishi zarur bo'lgan masalalar, jahon moliyaviy

¹ I.A.Karimov. "O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari" – T.: O'zbekiston, 1997 y..260-b..

² Karimov I.A. "Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi, O'zbekiston sharoitida uni bartaraf etishning yo'llari va choralari". –T.: O'zbekiston, 2009. -14-b.

inqirozi, uning ta'siri va salbiy oqibatlarini, yuzaga kelayotgan vaziyatdan chiqish yo'llari haqida to'xtalib, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarini samarali faoliyat yuritilishi zarurligini ta'kidlaydi.

Innovatsiya bu umuman olganda O'zbekiston Respublikasining ilmiy jamiyati, hamda ishlab chiqaruvchi va xizmat ko'rsatuvchi sektori uchun bosqichma-bosqich o'rganib kelinayotgan tushunchadir. Ma'lumki mustamlaka davrlarda bizning davlat mustaqqil ravishda amaliyotda yangiliklarni tadbiiq etishga to'laqonli haqli emas edi. Mustaqillik O'zbek xalqi uchun dunyoni ochish bilan birgalikda bir qancha imkoniyatlarni berdi. Endilikda qa'tiyan iqtisodiy asoslangan innovatsion strategiyalarni ishlab chiqarishlarda, xizmat ko'rsatishlarda yohud ho'jalikning boshqa bir jabxasiga tadbiiq etishimiz mumkin.

Avvalambor innovatsion faoliyat xususida so'z boshlashdan oldin innovatsiya to'g'risida tushuncha berib o'tamiz. "Innovatsiya", «Innovatsion faoliyat», «Innovatsion yechim» kabi terminlar O'zbekiston iqtisodiy o'tish davrining birinchi bosqichlaridayoq aktiv qo'llanila boshlandi. Umuman "Innovatsiya" tushunchasiga aniqlik kiritish maqsadida, uning mohiyati borasida keltirib o'tilgan fikrlar va nuqtai nazarlar bilan tanishib o'tamiz. Adabiyotlarda bu borada turli xil qarashlar mavjud.

Mazmuni, mohiyati yoki ma'lum bir mavjud ichki-tashqi strukturaga ta'sir etish alomatlariga ko'ra innovatsiyani quyidagicha turkumlash mumkin:

- Texnik innovatsiya
- Iqtisodiy innovatsiya
- Tashkiliy innovatsiya
- Boshqaruv innovatsiyasi va hokazo.

Innovatsiyani ilmiy izlanishlarda, texnologik va ishlab chiqarish jarayonlarda xalqaro standartlarga asosan qo'llanilishi, bu bozor iqtisodiyoti sharoitida tashkiliy strukturaning to'g'ri tashkil etilganligidan dalolat beradi. Xalqaro standartlarga asosan innovatsiya orqali, umuman innovatsion faoliyat orqali qo'lga kiritilgan yangi bir turdagi mahsulotni, xizmatni yoki ularni takomillashtirilgan ko'rinishda bozorga kiritilishi, shu bilan birgalikda yangi yoki mukammallashtirilgan texnologik jarayonlarni amaliyotga tadbiiq etilishi bu ijtimoiy xizmatlarga bo'lgan yangicha yondashuvni shakillantirib beradi. Shu asosida innovatsiya, innovatsion faoliyatning yorqin natijasi sifatida e'tirof etiladi. Agar o'z o'rnida turli xil mulohozalar asosida fikr bildiradigan bo'lsak, "Innovatsiya"ning spetsifik xususiyati sifatida uning "o'zgaruvchanligini" ya'ni davr talabiga monand o'zgaruvchan qobiliyatga egaligini, innovatsion faoliyatning bosh vazifasi sifatida "o'zgaruvchanlik" funksiyasini qayd etish mumkin. Bu borada Avstriyalik mashhur olim I.Shumpeter o'zgaruvchanlikni 5 turga bo'lib o'rgangan:³

- Ishlab chiqarishga yangi texnologik jarayonlar hamda yangi texnika va texnologiyalar asosida o'zgartirish kiritish;

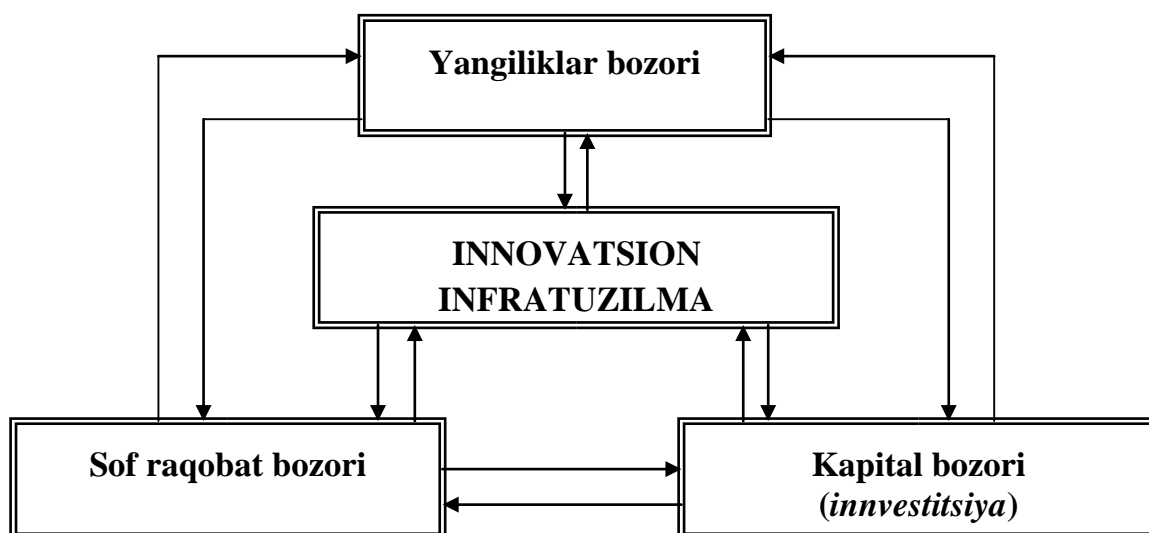
- Mahsulotlarni takomillashtirish ko'rinishida amaliyotga tadbiiq etish;
- Xom-ashyo bazasiga o'zgartirish kiritish;

³ Сантойлайнен Т., Боулайнен Е. Управление по результатам. М.: Прогресс. 2004 г. 123 стр.

- Tashkilotning ishlab chiqarish taktikasiga va moddiy-texnik ta'minotiga o'zgartirish kiritish.

- Bozor ko'lamini kengaytirish.

Bir qator manbalarda innovatsiya bir jarayon sifatida ko'rib chiqilgan va tan olinganki, "yangiliklar" vaqt o'tgan sari rivojlanib boradi. Va bu rivojlanishni innovatsiyaning dinamik va statik aspektlarga monand xususiyatlanishi sifatida ko'rib o'tilgan. Ma'lumki innovatsion jarayonning bir bosqichdan keyingi bir bosqichiga o'tishda vaqt resursi, energiya resursi, pul resursi va boshqa zaruriy resurslarga bo'lgan harajatlar talab etiladi. Bozor sharoitining iqtisodiy munosabatlar tizimida talab va taklif omili, tovar oldi-sotti jarayoni va ularga bo'lgan narxning proporsional yoki noproportsional tarzida mavjudlilik omili innovatsion faoliyatning komponentlari sifatida qayd etiladi. Shu o'rinda innovatsion faoliyat tarkibini ko'rib chiqadigan bo'lsak, umuman bu faoliyatning strukturaviy asosini yangiliklar bozori, kapital bozori va sof raqobat bozori tashkil etadi (1-rasm).

Rasm 1. - Innovatsion faoliyat sxemasi⁴

Innovatsiya zamirida keng qamrovda oqilona yangiliklardan foydalanish tushuniladi (xoh u yangi texnologiyalar ko'rinishida bo'lsin, xoh xizmat yoki mahsulot ko'rinishida, xoh tashkiliy-texnik va ijtimoiy-iqtisodiy yechimlarni o'zida qamrab olgan moliyaviy, tijoriy, ma'muriy xarakterdagi omil ko'rinishida bo'lsin). G'oyalarni vujudga kelish, ularni shakillanish va amaliyotda tadbiq etilishigacha bo'lgan davrini innovatsiyaning hayoti sikl deb atash mumkin.

Innovatsiyaning hayotiy siklini innovatsion jarayonlar tashkil etadi. "Innovatsiya" va "innovatsion jarayon" atamalari bir biriga juda yaqin lekin bir xil tushunchalar emas. Innovatsion jarayon deganda yangiliklarni shakllantirish, o'zlashtirish va targ'ib etishni tushunish mumkin.

Innovatsiya tashkilotchilari (novatorlar) asoslangan kriteriyalarga binoan ish yuritadilarki, ijobiy natijalar sifatida iqtisodiy samaradorlik yaqqol namoyon bo'ladi. Ularning strategiyasi, asosan sof raqobat muhitida aniq bir jabhada yangilik yaratgan holda raqobatchilardan o'tib

⁴ Сантойлайнен Т., Боулайнен Е. Управление по результатам. М.: Прогресс. 2004 г. 123 стр.

ketishga qaratilgan. Ilmiy-texnik ishlab chiqilmalar va yangiliklar, ilmiy ishlab chiqarish siklining oraliq natijasi ko'rinishida namoyon bo'ladi va amaliy qabul qilish mobaynida so'nggi natija sifatida ilmiy-texnik innovatsiyani o'zida akslantiradi. Ilmiy-texnik ishlab chiqilmalar va kashfiyotlar, amaliyotda qo'llanishi nazarda tutilgan ilmlarga ilova bo'lib xizmat qiladi, ilmiy-texnik innovatsiya esa (ITI) bu ite'molchilarning aniq bir talabini qondirish uchun ishlab chiqarish jarayoniga kiritilgan yangi g'oya-bilimlarga, kashfiyotlarga moddiy tus berishdir.

Ummuman olganda inovatsiyalar quydagicha tasniflanadi:

Innovatsiyalar texnologik parametrlarga bog'liq holda:

- mahsulotli innovatsiyalarga (ya'ni bu inovatsiyalar, yangi xom ashyolarni, yangi yarim tayyor mahsulotlarni va printsipial jihatdan yangi mahsulotlarni qabul qilishni o'zida mujassamlashtiradi),

- jarayonli innovatsiyalarga (ya'ni bu tur innovatsiyaning mohiyati shuki, u ishlab chiqarish jarayoniga yangi usullarni va texnologiyalarni tadbiiq etishni nazarda tutadi. O'z o'rnida jarayonli innovatsiya tashkilotning yangi tashkiliy strukturasi tashkil etishga bevosita ishtirok etishi mumkin) bo'linadi; - yangiliklarning turi buyicha innovatsiyalar:

- jahon yangiliklarga (ya'ni jahonda mavjud tarmoqlarda sodir bo'layotgan yangiliklar),

- mamalakat yangiliklari (ya'ni mamlakat tassarufigidagi tarmoqlarda yuz berayotgan o'zgarishlar va yangiliklar);

- tizimda joylashuv o'rniga ko'ra (tashkilotlarda, firmalarda).

Tashkilotlarga kirishdagi innovatsiyalar, ya'ni bunda xom – ashyolarga, materiallarga, ma'lumotlar va mashina uskunalarga bo'lgan tanlovda o'zgarishlarni tushunish mumkin.

Tashkilotlardan chiqishdagi innovatsiyalar, ya'ni bunda to'lov berilgan buyumlar, xizmatlar, texnologiyalar va hokazolar tushuniladi. Tashkilotning tizimli strukturadagi innovatsiyalar, ya'ni boshqaruv, ishlab chiqarish va texnologik strukturadagi innovatsiyalar.

O'zgarishlar qay darajada ekanligiga ko'ra innovatsiyalarni quydagilarga bo'lish mumkin: radikal, modifikatsion (xususiy), yaxshilanib boruvchi innovatsiyalar. Tashkilotlarning faoliyat chegarasini hisobga olgan holda innovatsiyalarnig tasniflanishi: texnologik, ishlab chiqarish, iqtisodiy, savdo innovatsiyasi, ijtimoiy, boshqaruv sohasidagi innovatsiyalar. Ana shunday bir-biri bilan uzviy bog'langan chora tadbirlar ayni vaqtda jahon moliyaviy inqirozidan imkon qadar tez chiqish va uning oqibatlarini yengillashtirishga, iqtisodiyotni modernizatsiyalash modelining samarali amalga oshirilishiga zamin yaratadi.

REFERENCES

1. Alimova, S. (2024). THE ROLE OF UZBEK PEDAGOGY IN DEVELOPING THE SPIRITUALITY OF FUTURE TEACHERS. *Modern Science and Research*, 3(5), 386-392.
2. Alimova, S. (2024). THE MAJOR FACTORS INFLUENCING ON CAREER DEVELOPMENT AND ON ADVANCE OF A CAREER LADDER. *Modern Science and Research*, 3(5), 417-425.

3. Alimova, S. (2024). THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN THE PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM. *Modern Science and Research*, 3(2), 385-390.
4. Shamsiya, A. (2023). HR MANAGEMENT AND COACHING IN THE INNOVATIVE ECONOMY AS A METHOD OF BUSINESS MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 2(10), 712-717.
5. Alimova, S. O. FEATURES OF THE STRATEGIC MANAGEMENT SYSTEM OF INDUSTRIAL ENTERPRISES.
6. Shadiyev, A. K. (2023). FUNCTIONS, METHODS, MANAGEMENT DECISIONS AND SOCIAL FACTORS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 87-93.
7. Шадиев, А. Х. (2020). Факторы, влияющие на развитие экотуризма. *Достижения науки и образования*, (5 (59)), 31-32.
8. Shadiyev, A. (2022). О ‘QUV EKSKURSIYASI-TURIZMNI O ‘QITISHNING INNOVATSION USULI SIFATIDA. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz)*, 13(13).
9. Davronov, I. O., & Shadiyev, A. K. (2020). The cost-effectiveness of improving the quality of hotel services. *Academy*, (4), 40-42.
10. Khalilov, B. B. (2024). ROLE OF INTERNAL AUDITING IN INTERNATIONAL COMPANIES. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 413-419.
11. Bahromjon, X., & Nargiza, N. (2023). THE PROCEDURE FOR DRAWING UP FINANCIAL STATEMENTS IN JOINT-STOCK COMPANIES ON THE BASIS OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS. *Modern Science and Research*, 2(10), 805-811.
12. Bahodirovich, K. B. (2024). RISK-BASED FINANCIAL INSTRUMENTS: THEORIES AND CONCEPTS. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 373-378.
13. Supiyevna, B. M. (2024). DISTINCTIVE FEATURES OF PERSONAL MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 134-139.
14. Базарова, М. С., Шарипова, М., & Нуруллоев, О. (2021). “РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ” ДА АҲОЛИНИНГ ИШ БИЛАН БАНДЛИГИ ХУСУСИЯТЛАРИ. *САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ*, 482.
15. Бобоев, А. Ч., & Базарова, М. С. (2019). Хорижий инвестицияларнинг жозибadorлигини ошириш. *Интернаука*, (22-3), 88-90.
16. Supiyevna, B. M. (2022). Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalini boshqarish tizimini takomillashtirish.
17. Bazarova, M. S., & Shahboz, K. (2022). Ways to increase the efficiency of available tourist facilities in Uzbekistan. *Scientific approach to the modern education system*, 1(10), 16-18.
18. Bazarova, M. (2024). DISTINCTIVE FEATURES OF PERSONAL MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS. *Modern Science and Research*, 3(1), 563-567.

19. Жумаева, З. К. (2023). ПУТИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 530-533.
20. Jumayeva, Z. (2024). DEVELOPMENT OF CREATIVE INDUSTRIES AS A FACTOR OF GROWTH OF NATIONAL ECONOMY: REVIEW OF FOREIGN EXPERIENCE AND PROSPECTS FOR THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *Modern Science and Research*, 3(2), 241-246.
21. Jumayeva, Z. Q. (2017). THEORIES OF ENSURE STABILITY IN LABOUR MARKETS OF DEVELOPED COUNTRIES. *Инновационное развитие*, (4), 64-66.
22. Nafisa, R. (2024). Organization of Management in Small Business and Private Entrepreneurship. *Miasto Przyszłości*, 48, 503-509.
23. Junaydulloevich, A. A., Bakhridinovna, A. N., & Olimovna, R. N. Business and Product Delivery in the Context of Covid-19. *JournalNX*, 1305-1307.
24. қизи Рахмонқулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ҲУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. "Экономика и туризм" международный научно-инновационной журнал, 6(14).
25. Таирова, М. М., Аминова, Н. Б., & Рахманқулова, Н. О. (2020). Стратегия развития управления цепями поставок в обрабатывающей промышленности. *International scientific review*, (LXXI), 56-58.
26. Ibdulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO 'RSATISH KORXONALARINING O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA AFZALLIKLARI.
27. Ibdulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.
28. Ibdulloyevich, I. E. (2024). ZAMONAVIY MENEJMENT VA UNING USULLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI.
29. Ibdulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO 'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING TASHKILY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 608-615.
30. Ikromov, E. (2024). A METHODOICAL APPROACH TO EVALUATING THE EFFICIENCY OF SERVICE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(5), 180-188.
31. Ikromov, E. (2024). THE IMPORTANCE OF ETHICS AND CULTURE IN THE INTRODUCTION OF MODERN METHODS OF MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 3(5), 171-179.
32. Ibdulloyevich, I. E. (2024). MENEJMENTNING ZAMONAVIY USLUBLARINI JORIY ETISHDA ETIKA VA MADANIYATNING AHAMIYATI.
33. Ibdulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO 'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI BAHOLASHGA USLUBIY YONDASHUV.
34. Zamira, J. (2024). ENSURING ECONOMIC SECURITY IN THE BANKING SECTOR. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 343-348.
35. Jumayeva, Z. (2024). IQTISODIYOT RIVOJIDA INNOVATSIYANING AHAMIYATI. *Modern Science and Research*, 3(5), 504-511.

36. Jumayeva, Z. (2024). MOLIVAVIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI MILLIY IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING USTUVOR YO 'NALISHLARI. *Modern Science and Research*, 3(5), 512-518.
37. Bustonovna, D. Z. (2024). CREATIVE THINKING AND ITS APPLICATION IN ECONOMICS. [Data set]. Zenodo.
38. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONANING MOLIVAVIY BAQARORLIGI: OMILLARI VA KO 'RSATKICHALARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 140-146.
39. To'rayevna, S. N. (2023). YETAKCHILIK USLUBI SIFATIDA MURABIYOTDAN FOYDALANISH MENEJERLARNI TAYYORLASH. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 399-408.
40. To'rayevna, S. N. (2023). DEMOKRATIYA VA IQTISODIYOT O'RTASIDAGI MUNOSABAT" SIYOSIY SHAXS" NAZARIDAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 387-394.
41. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 559-568.
42. Sodiqova, N. (2024). TECHNOLOGY DISCOURSE AND THE POLITICAL ECONOMY OF NEW MEDIA. *Modern Science and Research*, 3(2), 376-384.
43. Akbarovna, N. N. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SOHALARDA VA ELEKTRON TIJORAT RIVOJLANISHIDA MAMLAKATNING IQTISODIY SALOHIYATI.
44. Akbarovna, N. N. (2024). DAVLAT SOLIQ QO 'MITASINING AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINI RAQAMLASHTIRISH STRATEGIYASI.
45. Naimova, N. (2024). STRATEGY OF MARKETING RESEARCH. *Modern Science and Research*, 3(5), 306-312.
46. Akbarovna, N. N. (2024). DAVLAT BOSHQARUV ORGANLARI-MA'MURIY HUQUQ OBYEKTI SIFATIDA. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 371-377.
47. Hakimovich, T. M. (2023). HR BOSHQARMASIDA KPI TIZIMI.
48. Toshov, M. (2024). MODERN MANAGEMENT AND DIGITALIZATION. *Modern Science and Research*, 3(5), 728-734.
49. Hakimovich, T. M. (2024). THE SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS AS A TOOL IMPROVEMENTS MANAGEMENT OF THE ORGANIZATION. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 353-358.
50. Toshov, M. (2023). HR BOSHQARMASIDA KPI TIZIMI. *Modern Science and Research*, 2(12), 470-476.
51. Toshov, M. (2023). CREATIVE ECONOMY: ESSENCE AND STRUCTURE. *Modern Science and Research*, 2(12), 499-505.
52. Toshov, M. (2023). FORMATION OF PRINCIPLES HR (HUMAN RESOURCE) BASED ON KEY INDICATORS (KPI). *Modern Science and Research*, 2(12), 477-482.
53. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion faoliyatning ahamiyati.
54. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini tavsiflovchi omillar. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 620-627.

55. Mahmudovna, G. G. (2024). Competitive strategies, the importance of using innovation in their implementation. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali| journal of economy and modern technology*, 3(5), 8-14.
56. Mahmudovna, Q. G. (2024). Raqobat strategiyalari, ularni amalga oshirishda innovatsiyalardan foydalanishning ahamiyati. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali| journal of economy and modern technology*, 3(5), 15-21.